

200903114 - 19
KV/LPH

NVE – Konesjonsavdelingen

Postboks 5091 Majorstua

0301 Oslo

Oslo 10.05.2016

Høring av revisjonsdokument for reguleringen av Bjonevatn og Samsjøen i Ringerike kommune

Det vises til Deres brev av 08.02.16, ref. 200903114-13.

Høringsuttalelsen er avgitt på vegne av Langtangen vel og Søndre Samsjøen hytteforening og gjelder bare Samsjøen.

Reguleringen av Samsjøen er meget omfattende med en reguleringsgrad på 53 %. Det er ikke mange paralleller i Norge til en så høy reguleringsgrad i et lite lavlandsvann. Dette er bakgrunnen for at det i 2008 ble krevet revisjon av vilkårene.

Det sier seg selv at en så omfattende regulering gir betydelige ulemper i forhold til fisk og andre organismer i biotopen, bruk av vannet til bading og båtliv samt det utseendemessige med store områder (opptil 0,8 km²) med avdekket gjørmebunn, stubber og røtter som står igjen etter oppdemmingen etc. Ved full nedtapping er 24 % av sjøens overflate tørrlagt.

Samtidig er strømproduksjonen liten fordi det lille nedbørsfeltet gir små vannvolum i kraftverkssammenheng. Totalproduksjonen oppgis til 6,5 GWh pr år med en økonomisk verdi ved 0,25 kr/kWh på bare ca 1,6 mill kr/år. Dette utgjør 0,52 % av den totale verdien av all elektrisitet produsert av kraftverkene som nytter vannet fra Samsjøen og Bjonevatn. Det er med vår tids øyne uforståelig at en så begrenset økonomisk gevinst kan rettferdiggjøre de betydelige naturinngrep lokalt. Det er ikke foretatt noen form for kost-nytte analyse i revisjonsdokumentet, men det er naturlig å forvente at tappt verdi ved naturinngrepene langt overskrider verdien av elektrisitetsproduksjonen. En tilsvarende regulering ville neppe bli godkjent i vår tid.

På denne bakgrunn er det forunderlig at Reguleringsforeningen ikke i det hele tatt strekker seg i retning av å avbøte skader og ulemper. Forslag til revisjonsdokument avviser fullstendig de moderate ønsker som har vært fremmet i forhold til en raskere oppfylling av Samsjøen etter vinterens tapping. Reguleringsforeningen er heller ikke villig til å gå med på å varsle ved brå og ekstraordinær tapping. Dette burde være meget enkelt å imøtekomme. Alternative løsninger for å avbøte skader og ulemper blir heller ikke drøftet. Eneste ønsket tiltak som aksepteres, er standardvilkår for biotopforbedrende tiltak. Disse ville uansett bli innført ved en revisjon.

Mye av Reguleringsforeningens argumentasjon bygger på modellberegninger vist i vedlegg til revisjonsdokument. Beregningene viser at å imøtekomme ønsket om oppfylling til høyeste regulerte vannstand (HRV) -1 pr 01.07. medfører at magasinet aldri kan utnyttes med mer enn ca 50 % av reguleringshøyden. Dette synes uforståelig når flere andre vassdragskonsesjoner inneholder tilsvarende krav uten så stor innvirkning på strømproduksjonen. En forklaring kan være at modellberegningene ikke ser ut til å trekke inn at tappingen andre steder løpende styres etter den aktuelle snødybden samt prognoser og statistiske data for nedbør og temperatur. Et viktig poeng må være å fange opp flomvannet og ikke slippe det igjennom, noe som ofte skjer nå. Det bør være mulig å optimalisere driften slik at det er bare i år med lav snømengde og eventuelt tidlig start på snøsmeltingen, at tappingen må stoppes/reduceres ved 50 % av reguleringshøyden. Vi er ikke kjent med at snødybdemålinger og modellering av tilsig utføres nå og det bør derfor kreves innført i et modernisert manøvreringsreglement. Det er for øvrig viktig å være klar over at de siste 10 år er tappingen i middel stoppet ved nettopp ca 50 % av reguleringshøyden, slik at konsekvensene for elektrisitetsproduksjonen ved å kravfeste et oppfyllingstidspunkt, neppe kan være omfattende. I denne 10 års perioden har for øvrig konsekvensene og ulemper for miljø og publikum vært større enn nødvendig, da tappingen i mange år er stoppet så sent at deler av flomvannet ikke fanges opp i sjøen.

Det økonomiske tap ved at tappingen enkelte år må stoppes tidligere enn ønskelig for optimal drift av kraftverkene, vil altså være beskjedent. Som et eksempel kan nevnes at en reduksjon av nedtappingen med 50 % i gjennomsnitt hvert 4. år, vil gi en maksimal, mulig tapt strømproduksjon tilsvarende kr 800.000, dvs i gjennomsnitt ca 200.000 kr/år. Siden Samsjøen aldri har vært tappet ned 100 % i løpet av de siste 10 år, blir det økonomisk tap i forhold til virkelig utnyttelse av reguleringsmagasinet, i praksis vesentlig mindre.

På denne bakgrunn bør ønsket om oppfylling av Samsjøen til HRV -1 innen 01.07. og kravet om varsling ved brå og ekstraordinær tapping, imøtekommes. Dette bør presiseres i manøvreringsreglementet og det bør forutsettes at snømagasin måles/beregnes og at tilsig modelleres. Tappingen må styres aktivt på basis av innhentede data og simuleringer. En mulig formulering kan være:

«Om våren skal tappingen av Samsjøen tilpasses snømagasin og nedbør med sikte på at vannstanden i sjøen når kote 212,0 senest innen 1. juli. I år med liten snømengde må tappingen stanses tidlig nok til at prognoser med stor sannsynlighet tilsier at kote 212,0 nås. Vannstand tilsvarende kote 212,0 skal holdes til 01.09.

Ved planer om ekstraordinær tapping eller brå endringer i tappingen skal aktuelle interessenter varsles gjennom forhåndsbestemte rutiner».

Til slutt vil vi bemerke at de utførte fiskeriundersøkelser ikke presenterer et fullstendig bilde, da det ikke kommer fram at Samsjøen har en bestand av storørret. I løpet av de siste 10 år har det vært fanget ørret på opptil 2,9 kg i Samsjøen. Det er dessuten bekreftet at vannet har en krepsbestand.

Vi vil også påpeke at inkludert i ønsket om oppfylling av Samsjøen til HRV -1 innen 01.07. ligger at vannstanden ikke økes over dette nivå før 01.09. for å sikre gode strandforhold for bading etc om sommeren.

Vi håper på en grundig vurdering av revisjonsaken.

Med vennlig hilsen

Langtangen vel

Søndre Samsjøen hytteforening

Vibeke Holtet

Vibeke Holtet

Eva Martinsen

Eva Martinsen

Kontaktadresse:

Gunnar Jordfald
Grågåsveien 9d
1187 Oslo
Tlf 952 46 343
gunnjord@gmail.com